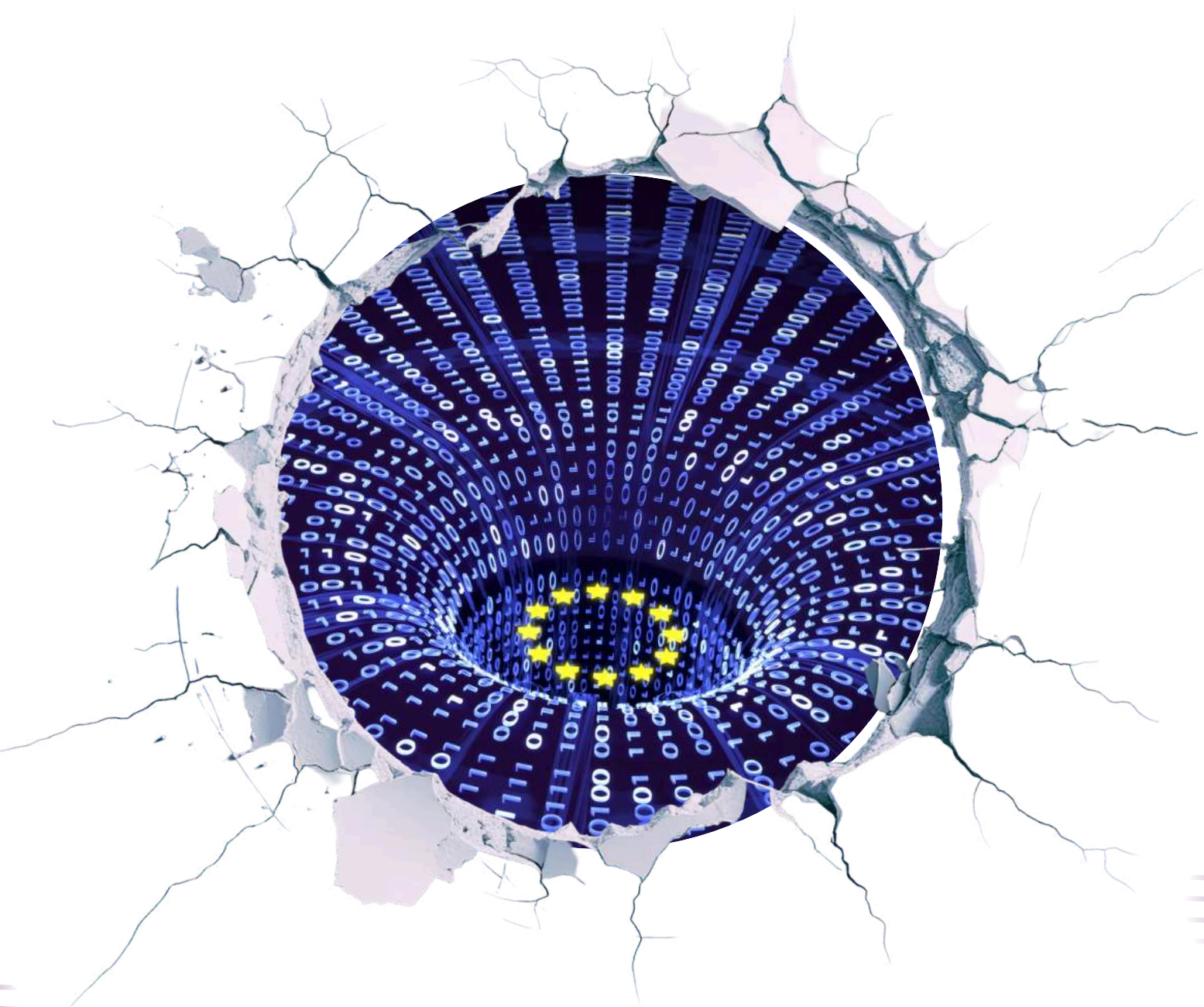

**Homo
Digitalis**

Protect your rights

Προτεινόμενοι Κανονισμοί Digital Omnibus: Όταν η αποδόμηση των ψηφιακών μας δικαιωμάτων βαφτίζεται «τεχνικές μεταρρυθμίσεις»

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2025 | ΑΘΗΝΑ | ΕΛΛΑΔΑ

Περιεχόμενα

01 Εισαγωγή

02 Που εντάσσεται το πακέτο μεταρρυθμίσεων Digital Omnibus;

03 Ποια είναι τα επόμενα βήματα;

04 Ποιες είναι οι κυριότερες προκλήσεις που ανακύπτουν από τον Πρώτο προτεινόμενο Κανονισμό Digital Omnibus;

05 Ποιες είναι οι κυριότερες προκλήσεις που ανακύπτουν από τον Δεύτερο προτεινόμενο Κανονισμό Digital Omnibus;

06 Βασικά Συμπεράσματα

1.Εισαγωγή

Στις 19 Νοεμβρίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε δύο (2) προτεινόμενους Κανονισμούς Digital Omnibus.¹

Ο πρώτος (Digital Omnibus Regulation Proposal) προτείνει σημαντικές αλλαγές στις διατάξεις γνωστών νομοθετημάτων που ήδη είναι σε ισχύ, όπως ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων (ΓΚΠΔ -GDPR – Κανονισμός 2016/679), ο Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων για τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης (EUDPR - Κανονισμός 2018/1725), η Οδηγία ePrivacy (Οδηγία 2002/58/EC), ο Κανονισμός για τα Δεδομένα (Data Act – Κανονισμός 2023/2854), ο Κανονισμός για την Ενιαία Ψηφιακή Θύρα (Κανονισμός 2018/1724), η Οδηγία NIS2 (Οδηγία 2022/2555) και η Οδηγία για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων (Οδηγία 2022/2557). Επίσης προτείνει την κατάργηση άλλων νομοθετημάτων που βρίσκονται ήδη σε ισχύ, και συγκεκριμένα του Κανονισμού για την ελεύθερη ροή δεδομένων μη προσωπικού χαρακτήρα (Κανονισμός 2018/1807), του Κανονισμού για την Διακυβέρνηση Δεδομένων (Data Governance Act – Κανονισμός 2022/868), του Κανονισμού επιγραμμικών πλατφορμών και επιχειρηματικών χρηστών (P2B – Κανονισμός 2019/1150) και της Οδηγίας για τα Ανοικτά Δεδομένα (Οδηγία 2019/1024).²

Ο δεύτερος (Digital Omnibus on AI Regulation Proposal) προτείνει σημαντικές αλλαγές σε νομοθετήματα που βρίσκονται στην παρούσα φασή εν μέρει σε ισχύ και συγκεκριμένα στον Κανονισμό για την Τεχνητή Νοημοσύνη (AI Act – Κανονισμός 2024/1689), ενώ κάνει προσθήκες και σε νομοθετήματα που είναι σε πλήρη ισχύ, και ειδικότερα στον Κανονισμό για την θέσπιση κοινών κανόνων στον τομέα της πολιτικής αεροπορίας (Κανονισμός 2018/1139).³

Η Homo Digitalis, από κοινού με το ευρωπαϊκό δίκτυο στο οποίο συμμετέχει, το European Digital Rights (EDRi), καθώς και με άλλες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, ακαδημαϊκούς και ειδικούς, επιδίωξαμε καθ' όλη τη διάρκεια του 2025 να έχουμε ουσιαστική και τεκμηριωμένη παρουσία στη σχετική νομοπαρασκευαστική διαδικασία. Στο πλαίσιο αυτό, υποβάλαμε σειρά ανοικτών επιστολών προς τα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τον

¹ Βλ. περισσότερα European Commission, Digital Omnibus Regulation Proposal , 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#) και European Commission, Digital Omnibus on AI Regulation Proposal, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

² European Commission, Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Regulations (EU) 2016/679, (EU) 2018/1724, (EU) 2018/1725, (EU) 2023/2854 and Directives 2002/58/EC, (EU) 2022/2555 and (EU) 2022/2557 as regards the simplification of the digital legislative framework, and repealing Regulations (EU) 2018/1807, (EU) 2019/1150, (EU) 2022/868, and Directive (EU) 2019/1024 (Digital Omnibus), Διαθέσιμο [εδώ](#)

³ European Commission, Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Regulations (EU) 2024/1689 and (EU) 2018/1139 as regards the simplification of the implementation of harmonised rules on artificial intelligence (Digital Omnibus on AI), Διαθέσιμο [εδώ](#).

Μάιο,⁴ τον Σεπτέμβριο⁵ και τον Νοέμβριο,⁶ ενώ παράλληλα διατυπώσαμε αναλυτικά τις θέσεις και τα επιχειρήματά μας συμμετέχοντας ενεργά στη διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης τον Οκτώβριο του 2025.⁷

Είχαμε ήδη προειδοποιήσει ότι το πακέτο Digital Omnibus εντάσσεται σε ένα ευρύτερο κύμα απορρύθμισης, το οποίο απειλεί να αποδυναμώσει κρίσιμους ευρωπαϊκούς κανόνες, παρουσιάζοντας τα θεμελιώδη δικαιώματα ως δήθεν εμπόδιο στην καινοτομία και εξυπηρετώντας, στην πράξη, τα συμφέροντα των μεγάλων τεχνολογικών εταιρειών. Από την αρχή, δεν είχαμε καμία πεποίθηση ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα ήταν σε θέση να αφομοιώσει ουσιαστικά και να επεξεργαστεί τις θέσεις μας στο πλαίσιο της διαδικασίας δημόσιας διαβούλευσης, επειδή αυτή η διαδικασία έληγε στα μέσα Οκτωβρίου και μόλις έναν μήνα αργότερα αναμενόταν η δημοσίευση του τελικού κειμένου με τις προτεινόμενες διατάξεις. Θα ήταν ουσιαστικά αδύνατο, να επεξεργαστεί και να εντάξει επιχειρήματα και προτάσεις στο κείμενό της σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα.

Τον Νοέμβριο του 2025, ήταν πλέον ξεκάθαρο ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν ενδιαφερόταν ποτέ για ουσιαστικό διάλογο και ανταλλαγή απόψεων σχετικά με την εν λόγω νομοπαρασκευαστική πρωτοβουλία. Τότε μία διαρροή κάποιων σχεδίων των προτεινόμενων διατάξεων αποκάλυψαν πως η Επιτροπή είχε ήδη διαμορφώσει ένα σχέδιο προτεινόμενου κανονισμού με πολύ προβληματικές διατάξεις, το οποίο αποτελούσε τη μεγαλύτερη οπισθοχώρηση στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον ψηφιακό χώρο. Και τότε με κοινό Δελτίο Τύπου μας υπογράμμισαμε τις σημαντικές προκλήσεις που ανακύπτουν από τις προτεινόμενες αλλαγές στον GDPR και την οδηγία ePrivacy,⁸ ενώ λίγες ημέρες αργότερα δημοσιεύθηκε και το επίσημο κείμενο, το οποίο έκρυβε νέες εκπλήξεις και περισσότερες προκλήσεις για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες μας στο ψηφιακό περιβάλλον.

2. Που εντάσσεται το πακέτο μεταρρυθμίσεων Digital Omnibus;

Οι ως άνω νομοθετικές προτάσεις αποτελούν μέρος μία **ευρύτερης «ατζέντας απλοποίησης»** των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία προωθείται από

⁴ European Digital Rights et al, Reopening the GDPR is a threat to rights, accountability, and the future of EU digital policy, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

⁵ European Digital Rights et al, Open Letter: The EU weakens the rules that safeguard people and the environment, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

⁶ European Digital Rights et al, Forthcoming Digital Omnibus would mark point of no return, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

⁷ Homo Digitalis, Simplification – Digital Package and omnibus, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#) και European Digital Rights, Consultation response to the European Commission's call for evidence on the Digital Omnibus, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

⁸ European Digital Rights, The EU must uphold hard-won protections for digital human rights, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ειδικότερα, ένας κανονισμός ή μια οδηγία τύπου Omnibus αποτελεί ενιαίο νομοθετικό μέσο που τροποποιεί ταυτόχρονα πολλαπλές υφιστάμενες νομοθετικές πράξεις σε διαφορετικούς τομείς πολιτικής.

Ο όρος προέρχεται από το λατινικό “omnibus” (που σημαίνει “για όλους”), αντανakλώντας τη δυνατότητα του εν λόγω μέσου να ενοποιεί σε ένα ενιαίο νομοθετικό πακέτο πολυάριθμες επιμέρους τροποποιήσεις. Από τον Ιούλιο του 2025, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προτείνει επτά (7) πακέτα Omnibus στις θεματικές I. Βιωσιμότητα, II. Απλούστευση των επενδύσεων, III. Κοινή Γεωργική Πολιτική, IV. Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, Ψηφιοποίηση & Τεχνικές Προδιαγραφές, V. Άμυνα, VI. Χημικά, VII. Ψηφιακά (το προς εξέταση πακέτο μεταρρυθμίσεων Digital Omnibus), ενώ αναμένονται στο άμεσο μέλλον και άλλα πακέτα στις θεματικές του Περιβάλλοντος, της Ασφάλειας Τροφίμων και Ζωοτροφών, της Αυτοκινητοβιομηχανίας, των Προϊόντων Ενέργειας, και του Ευρωπαίου Πολίτη.⁹

Η ιστορική χρήση των omnibus νομοθετημάτων από την ΕΕ σε περιορισμένα πλαίσια, όπως, για παράδειγμα, η προσαρμογή των κανονιστικών διαδικασιών στον έλεγχο μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας ή οι τομεακές επικαιροποιήσεις του πλαισίου προστασίας των καταναλωτών, καταδεικνύει ότι η συγκεκριμένη τεχνική μπορεί να εφαρμοστεί κατά τρόπο συμβατό με τις απαιτήσεις του Ενωσιακού Δικαίου, υπό την προϋπόθεση ότι χρησιμοποιείται με σαφείς περιορισμούς και θεσμική εγκράτεια.¹⁰

Δυστυχώς, όμως, τα πακέτα Omnibus του 2025 απέχουν σαφώς από μια τέτοια ορθή και θεσμικά συνετή εφαρμογή, καθώς δεν πληρούν ούτε τις προϋποθέσεις αναλογικότητας ούτε τα ελάχιστα κριτήρια θεσμικής εγκράτειας που απαιτεί το Ενωσιακό Δίκαιο.

Συγκεκριμένα, στην Ανακοίνωσή της για την «εφαρμογή» και την «απλούστευση» των πολιτικών και των νομοθετημάτων της ΕΕ («Μια απλούστερη και ταχύτερη Ευρώπη»),¹¹ η Επιτροπή παρουσιάζει το σχέδιό της για την αναμόρφωση του ενωσιακού κανονιστικού πλαισίου σε έναν «ολόένα πιο ασταθή κόσμο». Το εν λόγω σχέδιο βαφτίζεται ως προσπάθεια “απλοποίησης”, “αποσαφήνισης” και “βελτίωσης” του νομικού πλαισίου, αλλά στην πράξη προλειαίνει το έδαφος για μια συστηματική χαλάρωση θεμελιωδών κανόνων προστασίας των ψηφιακών μας δικαιωμάτων.¹²

⁹ European Commission, Simplification, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

¹⁰ Alemanno, A. *The legality of omnibus legislation under EU law: A preliminary analysis of Omnibus I simplification directive of CSRD and CSDD and its legal consequences on the EU legal order*, 2024, Διαθέσιμο [εδώ](#).

¹¹ Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, A simpler and faster Europe: Communication on implementation and simplification, COM(2025)47 final, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

¹² European Digital Rights, Press Release: Commission’s Digital Omnibus is a major rollback of EU digital protections, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

Το αφήγημα αυτό εντάσσεται σε ένα ευρύτερο σχέδιο περί ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας, όπως το παρουσίασε η Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ursula von der Leyen, στις πολιτικές της Κατευθυντήριες Γραμμές για το 2024–2029,¹³ και όπως αποτυπώνεται τόσο στην Έκθεση Draghi¹⁴ όσο και στην Έκθεση Letta,¹⁵ οι οποίες προωθούν, χωρίς συγκεκριμένα επιχειρήματα, το αφήγημα ότι η συσσώρευση κανονιστικών πλαισίων έχει κατά καιρούς ασκήσει πίεση στην ανταγωνιστικότητα της ΕΕ.¹⁶

Αντί όμως η Επιτροπή να προτείνει στοχευμένες, αναλογικές και θεσμικά συνετές παρεμβάσεις, βασιζόμενη σε ποιοτικά και ποσοτικά δεδομένα, επιλέγει να χρησιμοποιεί αυτή την ευρύτερη ατζέντα απλοποίησης των κανόνων της ΕΕ, ως πρόσχημα για μια πιο γενικευμένη αποδυνάμωση του ρυθμιστικού πλαισίου που βρίσκεται σε ισχύ, παραβιάζοντας βασικές αρχές της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), όπως την αρχή της αναλογικότητας κατά το άρθρο 5 παράγραφος 4 ΣΕΕ και την αρχή της τεκμηριωμένης και συμμετοχικής νομοθέτησης, όπως αυτή κατοχυρώνεται στο άρθρο 11 ΣΕΕ και το άρθρο 296 ΣΛΕΕ.¹⁷

Πράγματι, και δυστυχώς, η σχετικές εκθέσεις¹⁸ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Πακέτο Digital Omnibus και τους δύο αυτούς προτεινόμενους κανονισμούς (Omnibus VII) απέχουν σημαντικά από το να παραθέσουν τεκμηριωμένα επιχειρήματα ικανά να θεμελιώσουν την αρχή της αναλογικότητας των προτεινόμενων μεταρρυθμίσεων. Η Επιτροπή δεν προσκομίζει καμία ουσιαστική εκτίμηση αντικτύπου αναφορικά με τις επιπτώσεις των προτεινόμενων τροποποιήσεων και των καταργούμενων διατάξεων στα θεμελιώδη δικαιώματα, ούτε και προβαίνει σε οποιαδήποτε συστηματική αξιολόγηση των κινδύνων που αυτές συνεπάγονται. Αντιθέτως, περιορίζεται σε μια ατεκμηρίωτη διαβεβαίωση ότι οι προτεινόμενες αλλαγές δήθεν δεν επιφέρουν αρνητικές συνέπειες στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, μια θέση που διατυπώνεται χωρίς καμία νομική αιτιολόγηση ή εμπειρική στήριξη, μέσα μόνο σε δύο προτάσεις.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η nouyb, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φαίνεται να υιοθέτησε το μότο των εταιριών της Silicon Valley στις Η.Π.Α. “*move fast and break things*”, προωθώντας μεταρρυθμίσεις σε θεμελιώδεις κανόνες μέσω μιας διαδικασίας τύπου “*fast track*”. Η παντελής απουσία εκτίμησης αντικτύπου ή συλλογής αποδεικτικών στοιχείων παραμερίζει βασικές αρχές στη νομοπαρασκευαστική διαδικασία της ΕΕ και παραπέμπει σε μια λογική ασυνεχούς

¹³ Von der Leyen, U, Europe’s Choice: Political Guidelines for the Next European Commission 2024-2029, 2024, Διαθέσιμο [εδώ](#).

¹⁴ Draghi, M. The future of European competitiveness, 2024, Διαθέσιμο [εδώ](#).

¹⁵ Letta, E. Much more than a market, 2024, Διαθέσιμο [εδώ](#).

¹⁶ Tech Policy Press, The EU’s Digital Omnibus Must Be Rejected by Lawmakers. Here is Why., 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

¹⁷ Business and Human Rights Centre, 100+ lawyers and academics warn Omnibus proposal could expose Commission to legal challenges & create uncertainty for business, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

¹⁸ Βλ, υποσημείωση Νο1.

και απρόβλεπτης τροποποίησης κανόνων. Το αποτέλεσμα είναι πρόχειρη και ελλιπής νομοθέτηση, η οποία απέχει σημαντικά από το να θεωρηθεί αναγκαία και αναλογική του σκοπού που επιδιώκει.¹⁹

Το πακέτο Digital Omnibus (Omnibus VII), συνοδεύεται και από άλλες δύο πρωτοβουλίες. Την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον Κανονισμό περί «Ευρωπαϊκών Επαγγελματικών Πορτοφολιών» (European Business Wallets Regulation)²⁰, και τον Ψηφιακό Έλεγχο Αντοχής (Digital Fitness Check).²¹ Ο τελευταίος, επιδιώκει την αξιολόγηση της συνοχής και των επικαλύψεων μεταξύ του συνόλου των ψηφιακών κανονισμών της ΕΕ, καθώς και των επιπτώσεών τους στην καθημερινή λειτουργία των επιχειρήσεων. Η Επιτροπή επιδιώκει να αναλύσει τη συνέπεια των νομικών ορισμών και υποχρεώσεων, την εναρμόνιση του πεδίου εφαρμογής και της ρυθμιστικής λογικής των επιμέρους πράξεων. Η Πρόσκληση Υποβολής Στοιχείων και η Δημόσια Διαβούλευση θα παραμείνουν ανοικτές έως τις 11 Μαρτίου του 2026, ενώ τα αποτελέσματα της όλης διαδικασίας αναμένεται να δημοσιευθούν το πρώτο τρίμηνο του 2027.²²

3. Ποια είναι τα επόμενα βήματα;

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη διαβιάσει τις προτάσεις της για το πακέτο Digital Omnibus στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο θα αναθέσει τον φάκελο στις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές. Συγκεκριμένα, πρωταγωνιστικό ρόλο θα αναλάβουν η Επιτροπή Εσωτερικής Αγοράς και Προστασίας των Καταναλωτών (IMCO), η Επιτροπή Βιομηχανίας, Έρευνας και Ενέργειας (ITRE), η Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE), καθώς και η Επιτροπή Νομικών Υποθέσεων (JURI).

Ήδη έχουν παρατηρηθεί οι πρώτες σημαντικές αρνητικές αντιδράσεις από δύο από τις ως άνω αναφερόμενες επιτροπές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή Βιομηχανίας, Έρευνας και Ενέργειας (ITRE), καθώς και η Επιτροπή Νομικών Θεμάτων (JURI), αμφισβήτησαν στις 3 Δεκεμβρίου την διαδικασία που ακολούθησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, δηλώνοντας ότι επιθυμούν επίσης να ηγηθούν της νομοθετικής διαδικασίας όσον αφορά τις προτεινόμενες τροποποιήσεις, σύμφωνα με πληροφορίες του ειδησεογραφικού πρακτορείου MLex.²³

¹⁹ Noyb, Digital Omnibus: EU Commission wants to wreck core GDPR principles, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

²⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, European Business Wallets, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

²¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Digital fitness check – testing the cumulative impact of the EU's digital rules

²² Ibid.

²³ Bertuzzi, L. EU parliamentary committees challenge process for AI law amendments, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

Ως αποτέλεσμα, το ζήτημα θα πρέπει πλέον να παραπεμφθεί στους προέδρους των πολιτικών ομάδων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προκειμένου να ληφθεί απόφαση, μια διαδικασία που ενδέχεται να αποδειχθεί χρονοβόρα και περίπλοκη. Και οι τέσσερις κοινοβουλευτικές επιτροπές έχουν επίσης αναβάλει τον ορισμό εισηγητή έως την επόμενη συνεδρίαση κατά την οποία κατανέμονται οι φάκελοι των προς εξέταση νομοθετημάτων, μία συνεδρίαση που, σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να μην πραγματοποιηθεί πριν από την περίοδο των Χριστουγέννων. Αυτό υποδηλώνει ότι η ουσιαστική κοινοβουλευτική εργασία για τις τροποποιήσεις που προτείνονται πιθανότατα δεν θα ξεκινήσει πριν από τον Ιανουάριο του 2026. Στη συνέχεια τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θα συζητήσουν και θα καταθέσουν τροπολογίες επί των προτάσεων στο πλαίσιο των συνεδριάσεων των επιτροπών, με στόχο την υιοθέτηση της τελικής έκθεσης εντός του πρώτου τριμήνου του 2026.

Παράλληλα, σε επίπεδο Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, οι αντιπρόσωποι των είκοσι επτά (27) κρατών μελών θα εκκινήσουν διαβουλεύσεις για την προετοιμασία της θέσης τους, της λεγόμενης «γενικής προσέγγισης». Ωστόσο, υπάρχουν ενδείξεις πιθανών καθυστερήσεων και σε αυτή την πλευρά. Η Κύπρος, η οποία αναλαμβάνει την εκ περιτροπής εξάμηνη προεδρία των συζητήσεων των κρατών μελών από την 1η Ιανουαρίου, δεν έχει μέχρι στιγμής δεσμευθεί ότι θα επιδιώξει την ολοκλήρωση του φακέλου εντός της θητείας της, πάλι σύμφωνα με πληροφορίες του MLex.²⁴

Κατά το δεύτερο και τρίτο τρίμηνο του 2026, και εφόσον οι αρμόδιες επιτροπές του Κοινοβουλίου υιοθετήσουν την τελική τους έκθεση και αυτή εγκριθεί με ψηφοφορία στην ολομέλεια, και παράλληλα το Συμβούλιο συμφωνήσει επί της δικής του θέσης, θα ξεκινήσουν οι τριμερείς διαπραγματεύσεις («τριλόγοι») μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου προκειμένου να επιτευχθεί συμβιβαστικό κείμενο επί των δύο προτάσεων του πακέτου Digital Omnibus της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.²⁵

4. Ποιες είναι οι κυριότερες προκλήσεις που ανακύπτουν από τον Πρώτο προτεινόμενο Κανονισμό Digital Omnibus;

Όπως αναφέρθηκε στην εισαγωγή, ο πρώτος προτεινόμενος κανονισμός, υπό την ονομασία Digital Omnibus Regulation Proposal, προτείνει σημαντικές αλλαγές στις διατάξεις γνωστών νομοθετημάτων που ήδη είναι σε ισχύ, όπως ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων (ΓΚΠΔ -GDPR – Κανονισμός 2016/679), ο Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων για τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης (EUDPR - Κανονισμός 2018/1725), η Οδηγία ePrivacy (Οδηγία 2002/58/EC), ο Κανονισμός για τα Δεδομένα (Data Act – Κανονισμός

²⁴ Ibid.

²⁵ Bird & Bird, EU Digital Omnibus package: Major Changes to the Data Act Proposed, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

2023/2854), ο Κανονισμός για την Ενιαία Ψηφιακή Θύρα (Κανονισμός 2018/1724), η Οδηγία NIS2 (Οδηγία 2022/2555) και η Οδηγία για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων (Οδηγία 2022/2557). Επίσης προτείνει την κατάργηση άλλων νομοθετημάτων που βρίσκονται ήδη σε ισχύ, και συγκεκριμένα του Κανονισμού για την ελεύθερη ροή δεδομένων μη προσωπικού χαρακτήρα (Κανονισμός 2018/1807), του Κανονισμού για την Διακυβέρνηση Δεδομένων (Data Governance Act – Κανονισμός 2022/868), του Κανονισμού επιγραμμικών πλατφορμών και επιχειρηματικών χρηστών (P2B – Κανονισμός 2019/1150) και της Οδηγίας για τα Ανοικτά Δεδομένα (Οδηγία 2019/1024).

Στην παρούσα ενότητα εξετάζονται ορισμένες από τις πλέον κρίσιμες προτεινόμενες τροποποιήσεις οι οποίες σχετίζονται με τον GDPR και την Οδηγία ePrivacy, οι οποίες, εφόσον τελικώς υιοθετηθούν, είναι ικανές να επιφέρουν ουσιώδεις και δυνητικά επιζήμιες συνέπειες για την προστασία των προσωπικών μας δεδομένων και τον σεβασμό της ιδιωτικής μας ζωής. Επίσης, παρατίθουμε τα σχόλια μας για την κατάργηση του Κανονισμού για την Διακυβέρνηση Δεδομένων (Data Governance Act)

GDPR

(α) Ο Ορισμός των Προσωπικών Δεδομένων

Η νέα προσέγγιση της Επιτροπής επιχειρεί να μετατοπίσει τον ορισμό των «δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» από ένα αντικειμενικό κριτήριο, το οποίο μέχρι σήμερα βασιζόταν στη δυνατότητα εύλογης ταυτοποίησης, σε ένα περισσότερο υποκειμενικό σχήμα που εξαρτάται από τις δυνατότητες και τη γνώση του ίδιου του υπεύθυνου επεξεργασίας.²⁶ Στην πράξη, αυτό συνεπάγεται ότι ορισμένα ψευδωνυμοποιημένα δεδομένα, τα οποία μέχρι τώρα υπάγονταν αναμφίβολα στον GDPR, θα μπορούσαν πλέον να θεωρηθούν εκτός του πεδίου εφαρμογής του, αν ο συγκεκριμένος υπεύθυνος επεξεργασίας ισχυριστεί ότι δεν μπορεί να τα συνδέσει με ταυτότητα φυσικού προσώπου.²⁷

Μια τέτοια ρύθμιση θα μπορούσε να οδηγήσει σε ένα αβέβαιο περιβάλλον για τα υποκείμενα των δεδομένων όπου τα ίδια δεδομένα τους θα αντιμετωπίζονται διαφορετικά από διαφορετικούς φορείς. Ο ένας υπεύθυνος επεξεργασίας θα υποχρεούται να εφαρμόζει τις διατάξεις του GDPR, ενώ ο άλλος, που κατέχει ταυτόσημο σύνολο πληροφοριών, θα μπορεί να επικαλείται ότι καμία υποχρέωση δεν τον δεσμεύει. Αυτή η ασυμμετρία θα είχε βαθύτατες συνέπειες σε μια σειρά κρίσιμων νομικών και λειτουργικών πλαισίων, όπως η συνεργασία υπευθύνων και εκτελούντων την επεξεργασία, η ασφάλεια των δεδομένων, οι διασυννοριακές διαβιβάσεις και η πρόσβαση των υποκειμένων στα δικαιώματά τους.²⁸

²⁶ Μακρής, Χ. «Digital Omnibus: Το “Μεγάλο Σορτάρισμα” στα θεμελιώδη δικαιώματα;», 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

²⁷ Noyb, Digital Omnibus: First Analysis of Select GDPR and ePrivacy Proposals by the Commission, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

²⁸ EDRI, Why the Digital Omnibus puts GDPR and ePrivacy at risk, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

Το σημαντικότερο προβληματικό στοιχείο αυτής της νέας προσέγγισης είναι ότι η αξιολόγηση μετατίθεται αποκλειστικά στον υπεύθυνο επεξεργασίας, τη στιγμή που τα υποκείμενα των δεδομένων, οι επιχειρηματικοί συνεργάτες και οι εποπτικές αρχές δεν έχουν καμία πρόσβαση στις πληροφορίες που θα τους επέτρεπαν να ελέγξουν τη βασιμότητα τέτοιων ισχυρισμών. Έτσι, ένας υπεύθυνος επεξεργασίας θα μπορούσε, ανεξέλεγκτα και χωρίς διαφάνεια, να υποστηρίξει ότι ο GDPR δεν εφαρμόζεται, υπονομεύοντας τόσο το δικαίωμα πρόσβασης του άρθρου 15 όσο και τη δυνατότητα των εποπτικών αρχών να ασκήσουν αποτελεσματικό έλεγχο.

Σε ένα ήδη επιβαρυνμένο περιβάλλον, με ελλιπή συμμόρφωση και αδύναμη εποπτική εφαρμογή του GDPR, μια τέτοια μεταβολή δεν θα άνοιγε μόνο ένα νέο, ιδιαίτερα επικίνδυνο παράθυρο καταστρατήγησης για φορείς που επιδιώκουν να αποφύγουν την υποχρέωση σεβασμού των δικαιωμάτων των υποκειμένων. Θα δημιουργούσε ταυτόχρονα μια γενικευμένη αβεβαιότητα για το ίδιο το εύρος εφαρμογής της ενωσιακής νομοθεσίας προστασίας δεδομένων.

Περαιτέρω, το νέο άρθρο 41α, το οποίο συνδέεται άρρηκτα με τον νέο ορισμό του άρθρου 4(1), παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να καθορίζει, μέσω εκτελεστικών πράξεων, πότε ψευδωνυμοποιημένα δεδομένα πρέπει να θεωρούνται «μη αναγνωρίσιμα». Αυτό πρακτικά θα μπορούσε να επιτρέψει στην Επιτροπή να εξαιρεί ολόκληρους τομείς οικονομικής δραστηριότητας από τον GDPR, ενώ η διαδικασία λήψης τέτοιων αποφάσεων δεν περιλαμβάνει κανένα ρόλο για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η επιλογή αυτή είναι ιδιαίτερα προβληματική, δεδομένου ότι παρόμοιες διαδικασίες στο παρελθόν που βασίστηκαν σε αντίστοιχες επιτροπές οδήγησαν στην έγκριση συμφωνιών, όπως πχ των συμφωνιών διαβίβασης δεδομένων ΕΕ-ΗΠΑ, που στη συνέχεια ακυρώθηκαν από το ΔΕΕ.

Το αποτέλεσμα είναι ορατό: ο πυρήνας του ίδιου του ορισμού των προσωπικών δεδομένων κινδυνεύει να εισέλθει σε μια περίοδο παρατεταμένων δικαστικών αμφισβητήσεων, με σημαντικές συνέπειες για την ασφάλεια δικαίου και τη συνοχή του ενωσιακού πλαισίου προστασίας δεδομένων. Τέλος, η ανάθεση ερμηνευτικής εξουσίας στην Επιτροπή εγείρει και ζητήματα συμβατότητας με το άρθρο 8(3) του Χάρτη, το οποίο αναθέτει πρωταρχικά την προστασία των δεδομένων σε ανεξάρτητες εποπτικές αρχές, καθώς και με τα άρθρα 78 και 79 του GDPR.²⁹

(β) Ο Ορισμός της Επιστημονικής Έρευνας

Ο GDPR αναφέρεται σε πλήθος διατάξεων στον όρο «επιστημονική έρευνα», όπως μεταξύ άλλων στα άρθρα 5(1)(β) και (ε), 9(2)(ι), 14(5)(β), 17(3)(δ), 21(6) και 89. Παρά τη συχνότητα αυτής της αναφοράς, ο Κανονισμός δεν περιείχε μέχρι σήμερα έναν δεσμευτικό νομικό ορισμό. Η μοναδική καθοδήγηση προερχόταν από την αιτιολογική σκέψη 159, η οποία, χωρίς να έχει κανονιστική ισχύ, καλούσε σε μια

²⁹ Ibid.

ευρεία κατανόηση της έννοιας, ώστε να καλύπτει δραστηριότητες όπως η τεχνολογική ανάπτυξη, η βασική και εφαρμοσμένη έρευνα, ακόμη και η ιδιωτικά χρηματοδοτούμενη έρευνα.

Στο πλαίσιο της νέας δέσμης προτάσεων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιδιώκει να εισαγάγει στο ίδιο το κείμενο του GDPR έναν ρητό ορισμό της «επιστημονικής έρευνας», ο οποίος θα επηρεάσει ευθέως όλες τις ανωτέρω διατάξεις και τις σημαντικές αποκλίσεις από βασικές υποχρεώσεις και δικαιώματα, που προβλέπονται σε αυτές

Η επιτροπική πρόταση χαρακτηρίζει ως «επιστημονική έρευνα» οποιαδήποτε δραστηριότητα *η οποία μπορεί επίσης να συμβάλει στην καινοτομία*. Μια τόσο αόριστη προϋπόθεση, βασισμένη απλώς στη θεωρητική δυνατότητα ενός παράπλευρου αποτελέσματος που συνδέεται με μια απροσδιόριστη έννοια «καινοτομίας», κινδυνεύει να αποδυναμώσει ουσιώδεις αρχές του ενωσιακού δικαίου, όπως τον περιορισμό του σκοπού και την ελαχιστοποίηση δεδομένων που απορρέουν από το άρθρο 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

Οι φερόμενοι ως περιορισμοί εντός του ορισμού, όπως η συμβολή στη «γενική γνώση και ευημερία της κοινωνίας», στερούνται σαφούς νομικού περιεχομένου και πρακτικής δυνατότητας επιβολής. Ανάλογα προβληματική είναι και η αναφορά σε «τήρηση δεοντολογικών προτύπων του οικείου ερευνητικού πεδίου», ιδίως σε τομείς όπου δεν υπάρχουν κοινώς αποδεκτά ή δεσμευτικά δεοντολογικά πρότυπα ή όπου τα πρότυπα αυτά καθορίζονται από τους ίδιους τους οικονομικούς φορείς, με αποτέλεσμα μια ιδιότυπη μεταβίβαση του καθορισμού ορίων σε θεμελιώδεις δικαιώματα σε ιδιωτικούς κανόνες ηθικής.

Σημειώνεται ότι ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων, σε Γνώμη του το 2020,³⁰ είχε υιοθετήσει μια πολύ αυστηρότερη και τεχνικά ακριβέστερη προσέγγιση, ορίζοντας την επιστημονική έρευνα ως διαδικασία που στηρίζεται στη «επιστημονική μέθοδο», η οποία σχετίζεται με τα στάδια της παρατήρησης, της διατύπωσης και του ελέγχου μίας υπόθεσης καθώς και της εξαγωγής συμπερασμάτων. Παρομοίως, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, με τις Κατευθυντήριες Γραμμές 3/2020,³¹ έχει επισημάνει ότι η έννοια δεν μπορεί να απομακρυνθεί από τη συνήθη σημασία της και ότι μόνο ερευνητικά έργα που οργανώνονται σύμφωνα με αναγνωρισμένα μεθοδολογικά και δεοντολογικά πρότυπα μπορούν να θεωρηθούν ότι πληρούν τα κριτήρια της «επιστημονικής έρευνας».

(γ) Ειδικές Κατηγορίες Προσωπικών Δεδομένων & Συστήματα ΤΝ

³⁰ Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων, A Preliminary Opinion on data protection and scientific research, 2020, Διαθέσιμο [εδώ](#).

³¹ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, Guidelines 03/2020 on the processing of data concerning health for the purpose of scientific research in the context of the COVID-19 outbreak 2020, Διαθέσιμο [εδώ](#).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει την καθιέρωση μιας νέας νομικής βάσης, μέσω της οποίας οι υπεύθυνοι επεξεργασίας θα αποκτούν τη δυνατότητα να επεξεργάζονται ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της ανάπτυξης και λειτουργίας συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης. Η ρύθμιση αυτή αντλεί το περιεχόμενό της από τον ιδιαίτερα εκτεταμένο ορισμό του «συστήματος ΤΝ» στο άρθρο 3 σημείο (1) του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1689 (AI Act), γεγονός που προοιωνίζεται μια ευρεία εφαρμογή της.

Παράλληλα, προτείνεται η εισαγωγή νέου άρθρου 9(5) στον GDPR, το οποίο περιγράφει πρόσθετες προϋποθέσεις για την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων στο πλαίσιο της ΤΝ. Το σύστημα αυτό στηρίζεται σε τρεις διαδοχικές υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας: αρχικά, να λαμβάνει κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα με σκοπό, καταρχήν, την αποφυγή συλλογής και επεξεργασίας ειδικών κατηγοριών δεδομένων. Στη συνέχεια, εάν διαπιστωθεί ότι τέτοια δεδομένα περιλαμβάνονται στα σύνολα που χρησιμοποιούνται για την εκπαίδευση ή τον έλεγχο συστημάτων ΤΝ, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να μεριμνήσει για την απομάκρυνσή τους. Ωστόσο, εάν η αφαίρεση απαιτεί δυσανάλογη προσπάθεια, αρκεί η λήψη μέτρων που εμποδίζουν την περαιτέρω χρήση, αποκάλυψη ή παραγωγή αποτελεσμάτων βάσει αυτών των δεδομένων. Το ουσιαστικό ζήτημα που γεννάται είναι η πλήρης απουσία τεκμηριωμένης ανάλυσης αναφορικά με την αρχή της αναλογικότητας, καθώς σύμφωνα με το άρθρο 52(1) του Χάρτη, κάθε περιορισμός θεμελιώδους δικαιώματος πρέπει να προηγείται από μια τέτοια εξέταση. Αντ' αυτού, η Επιτροπή περιορίζεται σε μια μονοδιάστατη και ουσιαστικά μονομερή αξιολόγηση, όπως διατυπώνεται συνοπτικά στην αιτιολογική σκέψη 33, η οποία τείνει να δικαιολογεί την επεξεργασία αποκλειστικά από τη σκοπιά των υπευθύνων επεξεργασίας.³²

(δ) Νέοι Περιορισμοί στο Δικαίωμα Πρόσβασης

Η προτεινόμενη τροποποίηση περιορίζει τη δυνατότητα των υποκειμένων των δεδομένων να ασκήσουν το δικαίωμα πρόσβασης του άρθρου 15 GDPR, καθώς επιβάλλει ότι το δικαίωμα αυτό πρέπει να ασκείται αποκλειστικά «για σκοπούς προστασίας δεδομένων». Αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα να αποκλειστεί η χρήση του δικαιώματος πρόσβασης για δημοσιογραφικούς, ερευνητικούς, πολιτικούς, οικονομικούς, νομικούς και πολλούς ακόμη σκοπούς, μέσω των οποίων τα άτομα επιδιώκουν σήμερα να αποκτήσουν πρόσβαση στα προσωπικά τους δεδομένα για στρατηγικούς λόγους.³³

Η περιοριστική αυτή προσέγγιση συνοδεύεται και από μείωση του βάρους απόδειξης που φέρει ο υπεύθυνος επεξεργασίας. Συγκεκριμένα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα μπορεί να απορρίπτει την ικανοποίηση δικαιωμάτων του υποκειμένου όταν έχει «εύλογους λόγους» να θεωρεί ότι το αίτημα είναι καταχρηστικό ή υπερβολικό. Η ρύθμιση αυτή ενδέχεται να οδηγήσει σε δραματική

³² Electronic Frontier Foundation, [EU's New Digital Package Proposal Promises Red Tape Cuts but Guts GDPR Privacy Rights](#), 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

³³ Domínguez de Olazábal, I, Europe is dismantling its digital rights from within, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

αύξηση των, ήδη υπερβολικά συχνών και αδικαιολόγητων απορρίψεων αιτημάτων άσκησης δικαιωμάτων βάσει του GDPR.³⁴

(ε) Αυτοματοποιημένη Λήψη Αποφάσεων

Με την προτεινόμενη τροποποίηση, η Επιτροπή επιδιώκει να ενοποιήσει τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 22 GDPR σε μία και μόνο διάταξη. Αν και η νέα διατύπωση φαίνεται, σε πρώτη ανάγνωση, να αναπαράγει το ουσιαστικό περιεχόμενο των υφιστάμενων κανόνων, εντούτοις μεταβάλλει τον τρόπο παρουσίασής τους: πλέον δεν περιγράφεται το δικαίωμα του υποκειμένου να μην υπόκειται σε αυτοματοποιημένες αποφάσεις, αλλά παρατίθενται οι περιπτώσεις στις οποίες οι αποφάσεις αυτές επιτρέπονται.³⁵

Η ουσιαστική διαφοροποίηση εντοπίζεται στον χειρισμό της προϋπόθεσης της «αναγκαιότητας» στο πλαίσιο σύναψης ή εκτέλεσης σύμβασης. Μέχρι σήμερα, η νομιμότητα της αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων προϋπέθετε ότι η διαδικασία αυτή είναι αναγκαία και ότι η ίδια απόφαση δεν μπορεί να ληφθεί εξίσου αποτελεσματικά με λιγότερο παρεμβατικά μέσα. Η νέα προσέγγιση, ωστόσο, φαίνεται να απομακρύνεται από αυτήν την αρχή, καθώς η Επιτροπή προτείνει να μην λαμβάνεται πλέον υπόψη το κατά πόσο μια απόφαση θα μπορούσε να εκδοθεί χωρίς αποκλειστικά αυτοματοποιημένα μέσα.³⁶

(στ) Γνωστοποίηση Παραβίασης Δεδομένων

Σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής, μετά τη δημιουργία του αποκαλούμενου «single-entry point», οι παραβιάσεις δεδομένων θα πρέπει να κοινοποιούνται πλέον σε αυτό το κεντρικό σημείο. Παράλληλα, το ΕΣΠΔ (EDPB) θα αναλάβει να διαμορφώσει τόσο ένα ενιαίο υπόδειγμα κοινοποίησης, όσο και έναν κατάλογο καταστάσεων στις οποίες μια παραβίαση προσωπικών δεδομένων θεωρείται πιθανό να προκαλέσει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, ο οποίος θα λειτουργεί και ως οδηγός για το πότε ενεργοποιείται η υποχρέωση κοινοποίησης.³⁷

Η προτεινόμενη τροποποίηση του άρθρου 33(1) GDPR αναδιαμορφώνει ουσιαστικά το κατώφλι ενεργοποίησης της υποχρέωσης γνωστοποίησης παραβίασης προς την αρμόδια εποπτική αρχή. Η ισχύουσα ρύθμιση, η οποία όριζε ότι δεν απαιτείται γνωστοποίηση «εκτός εάν είναι απίθανο να προκύψει κίνδυνος», αντικαθίσταται από ένα νέο, αυστηρότερο κριτήριο: η υποχρέωση γεννάται πλέον μόνον «όταν είναι πιθανό να προκύψει υψηλός κίνδυνος». Η μεταβολή αυτή έχει δύο καίριες συνέπειες. Πρώτον, το ουσιαστικό όριο μετατοπίζεται από την απλή

³⁴ Noyb, Digital Omnibus: First Analysis of Select GDPR and ePrivacy Proposals by the Commission, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

³⁵ Inside Story, Απομακρύνεται η Ευρώπη από την προστασία των ψηφιακών μας δικαιωμάτων, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

³⁶ EDRI, Why the Digital Omnibus puts GDPR and ePrivacy at risk, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

³⁷ SIDLEY, EU Digital Omnibus: The European Commission Proposes Important Changes to the EU's Digital Rulebook, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

ύπαρξη «κινδύνου» στην απαίτηση διαπίστωσης «υψηλού κινδύνου». Δεύτερον, η μέχρι σήμερα εξαίρεση («απίθανο») μετατρέπεται σε θετική και αναγκαία προϋπόθεση («πιθανό») για την ενεργοποίηση της υποχρέωσης γνωστοποίησης.

Τέλος, προβλέπεται και επιμήκυνση της προθεσμίας υποβολής της κοινοποίησης, η οποία αυξάνεται από 72 σε 92 ώρες.

(Ζ) Επιδίωξη αναθεώρησης της LED από το παράθυρο

Η αιτιολογική σκέψη 41 επεκτείνει, χωρίς ιδιαίτερη έμφαση στο κείμενο, όλες τις τροποποιήσεις του GDPR που εισάγονται μέσω του Digital Omnibus στην Οδηγία 2016/680 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, γνωστή και ως Law Enforcement Directive (LED).

Παρότι η πρόταση αποφεύγει να το καταστήσει ρητά σαφές, οι έννομες συνέπειες είναι αδιαμφισβήτητα εκτεταμένες: ο περιορισμένος νέος ορισμός των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η αποδυνάμωση των κανόνων πρόσβασης σε ηλεκτρονικές συσκευές, οι νέες δυνατότητες διατήρησης ευαίσθητων δεδομένων εντός συνόλων εκπαίδευσης συστημάτων ΤΝ, καθώς και η χαλαρότερη ρύθμιση των βιομετρικών δεδομένων, δεν θα αφορούν αποκλειστικά ιδιωτικούς φορείς. Αντιθέτως, οι ρυθμίσεις αυτές θα καταστούν εξίσου εφαρμοστέες στις αστυνομικές και λοιπές αρχές επιβολής του νόμου, όταν αυτές επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα στο πλαίσιο της διερεύνησης, ανίχνευσης, πρόληψης και δίωξης ποινικών αδικημάτων. Ως αποτέλεσμα, η LED, ήδη επιβαρυνμένη από την έλλειψη επαρκών θεσμικών αντιβάρων έναντι κρατικών καταχρήσεων, υφίσταται περαιτέρω αποδυνάμωση, καθώς ευθυγραμμίζεται πλέον με το νέο, αποσαθρωμένο επίπεδο προστασίας που εισάγει ο αναθεωρημένος GDPR.³⁸

ePrivacy

(α) Πρόσβαση στον τερματικό εξοπλισμό & εμπιστευτικότητα των επικοινωνιών

Σε άμεση σύνδεση με τις τροποποιήσεις που προτείνονται για το άρθρο 5(3) της Οδηγίας ePrivacy, η Επιτροπή επιχειρεί πλέον να διαφοροποιήσει ρητά την «αποθήκευση» από την «πρόσβαση» σε δεδομένα, είτε προσωπικού είτε μη προσωπικού χαρακτήρα, όταν αυτά βρίσκονται στον τερματικό εξοπλισμό του χρήστη.

Η ρύθμιση αποσκοπεί στη συνολική αντιμετώπιση της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων που λαμβάνει χώρα απευθείας σε συσκευές τελικού χρήστη, ιδίως δε

³⁸ EDRI, Why the Digital Omnibus puts GDPR and ePrivacy at risk, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

στην αποθήκευση ή στην ανάκτησή τους. Παρότι φιλοδοξεί να υποκαταστήσει το υφιστάμενο καθεστώς σχετικά με τα cookies, το πεδίο εφαρμογής της είναι πολύ ευρύτερο: καλύπτει κάθε τεχνική δυνατότητα πρόσβασης σε δεδομένα που βρίσκονται, για παράδειγμα, σε smartphone, υπολογιστή, έξυπνη τηλεόραση ή συσκευή IoT. Η ρύθμιση, συνεπώς, αφορά κάθε υπεύθυνο επεξεργασίας που έχει πρακτική δυνατότητα να εισάγει δεδομένα στη συσκευή ή να εξάγει δεδομένα από αυτήν.

Τέλος, το άρθρο 88α λειτουργεί ως ειδική διάταξη (*lex specialis*) για τις πράξεις επεξεργασίας που συνίστανται σε πρόσβαση ή αποθήκευση σε τερματικό εξοπλισμό, έννοιες που υπάγονται στο άρθρο 4(2) GDPR. Οι τρεις πρώτες παράγραφοι απαριθμούν τουλάχιστον πέντε διακριτές νομικές βάσεις υπό τις οποίες είναι επιτρεπτή η επεξεργασία αυτού του τύπου, μετατοπίζοντας έτσι το κέντρο βάρους από το άρθρο 6(1) GDPR κάθε φορά που η επεξεργασία αφορά πρόσβαση ή αποθήκευση σε συσκευή χρήστη.

Η προτεινόμενη ρύθμιση μετατρέπει έναν απλό και σαφή κανόνα σε ένα πολύ πιο επιτρεπτικό σύστημα. Η συναίνεση αποτελούσε μέχρι σήμερα τον θεμέλιο λίθο της προστασίας της ιδιωτικότητας στις συσκευές. Η αντικατάστασή της με ένα σύνολο ευρείων εξαιρέσεων παρέχει στις εταιρείες σημαντικά μεγαλύτερα περιθώρια να παρακολουθούν συμπεριφορές, να μετρούν τη χρήση ή να αναλύουν αλληλεπιδράσεις απευθείας στις συσκευές των χρηστών. Παράλληλα, αποδυναμώνει το μακροχρόνιο πλαίσιο προστασίας που διασφάλιζε το απόρρητο των ψηφιακών επικοινωνιών, καθώς πολλές δραστηριότητες που μέχρι σήμερα απαιτούσαν συναίνεση δεν θα την χρειάζονται πλέον.³⁹

Data Act & Data Governance Act

Η πρόταση Digital Omnibus Regulation Proposal εισάγει μία από τις πιο δομικές μεταβολές στο ενωσιακό δίκαιο για τα δεδομένα. Συγκεκριμένα, προβλέπει την κατάργηση του Κανονισμού για τη Διακυβέρνηση Δεδομένων (Data Governance Act – DGA) και τη μεταφορά ορισμένων μηχανισμών του στον Κανονισμό για τα Δεδομένα (Data Act). Η μετατόπιση αυτή αφορά κυρίως το καθεστώς των υπηρεσιών μεσιτείας δεδομένων (*data intermediation services*) και των οργανισμών «αλτρουισμού δεδομένων» (*data altruism organisations*). Με τον τρόπο αυτό, ο αρχικός στόχος του DGA, η εγκαθίδρυση πλαισίου εμπιστοσύνης και χρηστής διακυβέρνησης των ροών δεδομένων, παραμερίζεται, ενώ το Data Act αναγορεύεται πλέον στο κεντρικό νομοθέτημα του ευρωπαϊκού οικοσυστήματος δεδομένων.

Δεδομένου ότι το Data Act ήδη ρυθμίζει ζητήματα όπως η πρόσβαση σε δεδομένα από συνδεδεμένες συσκευές (*connected devices*), η αλλαγή παρόχου cloud και οι καταχρηστικοί συμβατικοί όροι, η ενσωμάτωση πρόσθετων αρμοδιοτήτων διευρύνει περαιτέρω το εύρος εφαρμογής του και του προσδίδει έναν σχεδόν «οριζόντιο» χαρακτήρα.

³⁹ Ibid.

Η απόσυρση του DGA δεν είναι τυχαία, αλλά φαίνεται να αντανακλά τις θεμελιώδεις αδυναμίες του ως κανονιστικού πλαισίου. Παρά τις προσδοκίες που είχαν δημιουργηθεί κατά την υιοθέτησή του, ο DGA απέτυχε να εγκαθιδρύσει μηχανισμούς ουσιαστικής ανταλλαγής δεδομένων, να στηρίξει βιώσιμους και λειτουργικούς χώρους δεδομένων (data spaces), ή να ενισχύσει την εμπιστοσύνη προς τους ενδιάμεσους φορείς. Ωστόσο, η απλή «μεταφύτευση» των προβλέψεων του DGA στο Data Act, χωρίς μια ουσιαστική αναθεώρηση των δομικών του ελλειμμάτων, δεν φαίνεται ικανή να θεραπεύσει τις παθογένειες αυτές· αντίθετα, ελλοχεύει ο κίνδυνος να τις αναπαράγει σε νέο νομικό περιβάλλον.

Το μόνο σημείο της πρότασης που παρουσιάζει προοπτική θετικής εξέλιξης είναι η προσπάθεια συγκέντρωσης όλων των κανόνων που αφορούν την πρόσβαση σε δεδομένα του δημόσιου τομέα σε ένα ενιαίο, συνεκτικό πλαίσιο. Η συνένωση στοιχείων του DGA με τις προβλέψεις της Οδηγίας για τα Ανοιχτά Δεδομένα (Open Data Directive) δύναται πράγματι να ενισχύσει τη σαφήνεια και την προβλεψιμότητα του δικαίου. Παρ' όλα αυτά, σημαντικά εμπόδια εξακολουθούν να παραμένουν, ιδίως σε σχέση με την πρόσβαση σε δεδομένα που προστατεύονται από ειδικά καθεστώτα, γεγονός που περιορίζει τη δυνατότητα πραγματικής αξιοποίησης του δημόσιου τομέα ως πηγής δεδομένων.⁴⁰

5. Ποιες είναι οι κυριότερες προκλήσεις που ανακύπτουν από τον Δεύτερο προτεινόμενο Κανονισμό Digital Omnibus;

Ο δεύτερος (Digital Omnibus on AI Regulation Proposal) προτείνει σημαντικές αλλαγές σε νομοθετήματα που βρίσκονται στην παρούσα φασή εν μέρει σε ισχύ και συγκεκριμένα στον Κανονισμό για την Τεχνητή Νοημοσύνη (AI Act – Κανονισμός 2024/1689), ενώ κάνει προσθήκες και σε νομοθετήματα που είναι σε πλήρη ισχύ, και ειδικότερα στον Κανονισμό για την θέσπιση κοινών κανόνων στον τομέα της πολιτικής αεροπορίας (Κανονισμός 2018/1139).

Στην παρούσα ενότητα θα εξερευνήσουμε κάποιες από τις πιο σημαντικές προτεινόμενες αλλαγές, οι οποίες ενδέχεται να επιφέρουν, εάν υιοθετηθούν, σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις σχετικά με την προστασία των ψηφιακών δικαιωμάτων μας κατά την ανάπτυξη και χρήση συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης.

(α) Αναβολή εφαρμογής των άρθρων 6.1 και 6.2 του AI Act χωρίς σαφές χρονοδιάγραμμα (έως και 16 μήνες)

Η εν λόγω παράταση γεννά ένα διττό θεσμικό και πρακτικό αδιέξοδο για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αφενός, για τα υποκείμενα των δεδομένων, συνεπάγεται

⁴⁰ Martens, B. The European Union needs more than the digital omnibus to make digital services competitive, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

ουσιαστική αναβολή της έναρξης ισχύος κρίσιμων εγγυήσεων έναντι συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης υψηλού κινδύνου, σε μια περίοδο κατά την οποία η ανάπτυξη και εμπορική αξιοποίηση τέτοιων συστημάτων κλιμακώνεται με πρωτοφανή ταχύτητα.

Η καθυστέρηση αυτή υπονομεύει τον προληπτικό χαρακτήρα του κανονιστικού πλαισίου και αφήνει τα υποκείμενα εκτεθειμένα σε τεχνολογικές πρακτικές με δυνητικά σοβαρές επιπτώσεις στα δικαιώματά τους.

Αφετέρου, για τις επιχειρήσεις, η έλλειψη σαφούς και δεσμευτικού χρονοδιαγράμματος δημιουργεί ένα καθεστώς έντονης νομικής αβεβαιότητας, το οποίο δυσχεραίνει τον κανονιστικό σχεδιασμό, τη συμμόρφωση και τη λήψη επενδυτικών αποφάσεων, ιδίως σε τομείς όπου η κατηγοριοποίηση ενός συστήματος ως υψηλού κινδύνου επιφέρει σημαντικές υποχρεώσεις τεχνικής και οργανωτικής φύσεως.

Η συγκεκριμένη καθυστέρηση φαίνεται να αντανakλά, σε σημαντικό βαθμό, την πίεση που άσκησε η βιομηχανία προς τους νομοθέτες, επικαλούμενη την ελλιπή ολοκλήρωση των σχετικών τεχνικών προτύπων, μέσα από παρεμβάσεις Κρατών-Μελών. Η εξέλιξη αυτή εγείρει προβληματισμό ως προς τη συμμόρφωση της νομοθετικής διαδικασίας με την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας και τη θεμελιώδη απαίτηση αποτελεσματικής προστασίας των δικαιωμάτων.

(β) Κατάργηση της υποχρέωσης καταχώρισης

Οι πάροχοι συστημάτων ΤΝ που έχουν εξαιρεθεί από την κατάταξή τους ως υψηλού κινδύνου δυνάμει του άρθρου 6(3) του AI Act, για παράδειγμα επειδή χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για προπαρασκευαστικές λειτουργίες, δεν θα υποχρεούνται πλέον να καταχωρίζουν τα συστήματα αυτά στη σχετική βάση δεδομένων της ΕΕ. Αντιθέτως, οι εν λόγω πάροχοι θα οφείλουν μόνο να τεκμηριώνουν μια διαδικασία αυτοαξιολόγησης πριν από τη διάθεση του συστήματος στην αγορά ή τη θέση του σε λειτουργία.⁴¹

(γ) Τροποποίηση του άρθρου 6(4) AI Act

Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις παρέχουν στους παρόχους τη δυνατότητα να εξαιρούν μονομερώς τα συστήματά τους από το πεδίο εφαρμογής των υποχρεώσεων που απορρέουν από το καθεστώς των συστημάτων υψηλού κινδύνου, χωρίς τις αρχικώς προβλεπόμενες εγγυήσεις διαφάνειας.

Η ρύθμιση αυτή πλήττει τον ίδιο τον κανονιστικό σκοπό της κατηγορίας υψηλού κινδύνου, η οποία υφίσταται για να διασφαλίζει ότι η ανάπτυξη και χρήση

⁴¹ Morrison Foerster, EU Digital Omnibus on AI: What Is in It and What Is Not?, 2025, Διαθέσιμο [εδώ](#).

συστημάτων ΤΝ δεν συνεπάγεται μη αποδεκτό κίνδυνο για τα θεμελιώδη δικαιώματα ή την ασφάλεια των φυσικών προσώπων. Η κατάργηση της απαίτησης διαφάνειας επιτείνει τις εν λόγω επιπτώσεις, αποδυναμώνοντας ουσιαδώς τη λειτουργικότητα της ενωσιακής βάσης δεδομένων του άρθρου 71 και στερώντας από τις αρμόδιες αρχές εποπτείας την αναγκαία γνώση για τον εντοπισμό και την αξιολόγηση των συστημάτων που υπόκεινται σε έλεγχο.

Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, η αποτελεσματική εποπτεία επί των αυτοεξαίρέσεων καθίσταται στην πράξη εξαιρετικά δυσχερής, αν όχι αδύνατη.

(δ) Νέο άρθρο 4α σχετικά με τις προκαταλήψεις

Παρά το γεγονός ότι η αντιμετώπιση αλγοριθμικών προκαταλήψεων συνιστά καταρχήν θεμιτό και αναγνωρισμένο κανονιστικό στόχο, τα μέσα που εισάγονται μέσω του προτεινόμενου άρθρου 4α δεν ευθυγραμμίζονται με το ισχύον ενωσιακό πλαίσιο προστασίας δεδομένων. Σε συνδυασμό δε με την αναθεώρηση του άρθρου 9 GDPR και τη δυνατότητα επίκλησης του εννόμου συμφέροντος για την εκπαίδευση συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης, η νέα αυτή ρύθμιση διαμορφώνει στην πράξη μία *de facto* εξαίρεση από το καθεστώς προστασίας των ειδικών κατηγοριών δεδομένων.

Οι αλλαγές θα επέτρεπαν σε παρόχους και σε φορείς εφαρμογής συστημάτων ΤΝ, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που δεν κατατάσσονται ως υψηλού κινδύνου, να προβαίνουν σε επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων για σκοπούς εντοπισμού και διόρθωσης προκαταλήψεων, υπό ένα σύνολο εγγυήσεων που είναι αισθητά υποδεέστερο σε σχέση με εκείνο που προβλέπει ο GDPR. Επιπλέον, η αρμοδιότητα εποπτείας θα μεταφερόταν στο κανονιστικό πλαίσιο διακυβέρνησης της ΤΝ, απομακρυνόμενη από τις καθ' ύλην αρμόδιες αρχές προστασίας δεδομένων.

Η συνδυαστική επίδραση των ανωτέρω μεταβολών θα οδηγούσε:

- στην καθιέρωση τομεακής παρέκκλισης από το κλειστό σύστημα νομικών βάσεων του GDPR,
- στη θεσμοθέτηση της περαιτέρω επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων χωρίς ρητή συναίνεση,
- στην κατατμημένη κατανομή εποπτείας μεταξύ του AI Act και του πλαισίου προστασίας δεδομένων.

Συνολικά, οι αλλαγές αυτές θα υπονόμευαν βασικές αρχές του ενωσιακού δικαίου προστασίας δεδομένων, όπως την αναλογικότητα, την ελαχιστοποίηση των δεδομένων και τον περιορισμό του σκοπού, δημιουργώντας θεσμικό έρεισμα για εκτεταμένη επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων χωρίς επαρκείς και αποτελεσματικές εγγυήσεις.

(ε) Επέκταση των εξαιρέσεων για ΜΜΕ σε επιχειρήσεις «μικρής και μεσαίας κεφαλαιοποίησης»

Η προτεινόμενη επέκταση εδράζεται σε ένα εν γένει προβληματικό κριτήριο, καθώς αντιμετωπίζει το μέγεθος της επιχείρησης ως υποκατάστατο δείκτη του κινδύνου που η ανάπτυξη και χρήση συστημάτων ΤΝ ενδέχεται να επιφέρει στα δικαιώματα των πολιτών. Δυστυχώς, η συμπερίληψη των επιχειρήσεων «μικρής και μεσαίας κεφαλαιοποίησης» (SMCs), οι οποίες μπορούν να απασχολούν έως και 1.700 εργαζομένους, σε εξαιρέσεις οδηγεί σε ένα κανονιστικό καθεστώς το οποίο, στην πράξη, παρέχει δυσανάλογα ευνοϊκή μεταχείριση σε οικονομικούς φορείς ιδιαίτερα σημαντικού μεγέθους.

Συγκεκριμένα, οι εξαιρέσεις που εισάγονται στα άρθρα 11, 17, 63 και 99 υπονομεύουν την κανονιστική φιλοσοφία του AI Act, κατά την οποία ο κίνδυνος απορρέει από τη φύση και τη χρήση του συστήματος ΤΝ και όχι από το μέγεθος ή την οικονομική ισχύ του παρόχου. Επιχειρήσεις μικρότερης κλίμακας δύνανται εξίσου να αναπτύξουν συστήματα με σοβαρές επιπτώσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα ή στην ασφάλεια. Ως εκ τούτου, οι απαιτήσεις περί τεχνικής τεκμηρίωσης και συστημάτων διαχείρισης ποιότητας πρέπει να εφαρμόζονται απρόσκοπτα και χωρίς εξαιρέσεις για τις SMCs, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στα άρθρα 11 και 17.

Περαιτέρω, η προτεινόμενη μείωση των κυρώσεων για τις SMCs, οι οποίες, παρά την ονομασία τους, μπορεί να αποτελούν επιχειρήσεις σημαντικού μεγέθους, συνιστά στην πράξη προνομιακή μεταχείριση υπέρ μεγάλων οικονομικών φορέων, σε δυσαρμονία με την αρχή της αναλογικότητας και τον στόχο του AI Act για ίση και αποτελεσματική εποπτεία.

(στ) Κεντρικό Μοντέλο Εποπτείας

Το Γραφείο Τεχνητής Νοημοσύνης (AI Office) αναδεικνύεται σε αποκλειστικά αρμόδιο όργανο για την εποπτεία και επιβολή των υποχρεώσεων του AI Act σε σχέση με συστήματα ΤΝ τα οποία βασίζονται σε μοντέλα Γενικής Χρήσης ΤΝ (GPAI), στις περιπτώσεις όπου τόσο το μοντέλο όσο και το σύστημα αναπτύσσονται από τον ίδιο πάροχο. Η αποκλειστική αρμοδιότητα επεκτείνεται, επίσης, σε συστήματα που συνιστούν ή ενσωματώνονται σε Πλατφόρμες Πολύ Μεγάλης Κλίμακας (VLOPs) ή Πολύ Μεγάλες Μηχανές Αναζήτησης (VLOSEs), κατά την έννοια του Κανονισμού για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες (DSA).

Η θεσμική αυτή επιλογή επιδιώκει να αποτρέψει την κατακερματισμένη ή αντιφατική εφαρμογή των κανόνων μεταξύ των κρατών μελών, αποφεύγοντας την επικάλυψη αρμοδιοτήτων και τον κίνδυνο αποκλινουσών εθνικών πρακτικών επιβολής. Κατ' επέκταση, διασφαλίζεται ότι οι εποπτικές και κατασταλτικές εξουσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο τόσο του AI Act όσο και του DSA ασκούνται κατά τρόπο ενιαίο, συνεκτικό και θεσμικά συντονισμένο.

6.Βασικά Συμπεράσματα

Το πακέτο μεταρρυθμίσεων Digital Omnibus συνιστά μία από τις πιο συστηματικές και εκτεταμένες παρεμβάσεις στο ενωσιακό κεκτημένο για τον ψηφιακό χώρο κατά την τελευταία δεκαετία. Η συνδυασμένη τροποποίηση κεντρικών νομοθετημάτων ανατρέπει θεμελιώδεις ισορροπίες που έως σήμερα επεδίωκαν να διασφαλίσουν την προστασία των δικαιωμάτων, την ασφάλεια δικαίου και την προβλεψιμότητα των υποχρεώσεων για τις επιχειρήσεις. Η ανάλυση των προτεινόμενων διατάξεων αναδεικνύει ότι, παρά τον τίτλο της «απλοποίησης», η δέσμη μέτρων αποτελεί στην πραγματικότητα μια εκτεταμένη διαδικασία απορρύθμισης, η οποία ενέχει σοβαρούς κινδύνους για το επίπεδο προστασίας της ιδιωτικότητας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο ψηφιακό περιβάλλον.

Καταρχάς, οι προτεινόμενες τροποποιήσεις στον ορισμό των προσωπικών δεδομένων μετατοπίζουν την ερμηνευτική αφετηρία από ένα αντικειμενικό σε ένα υποκειμενικό κριτήριο, βασιζόμενο στις εκάστοτε δυνατότητες του υπευθύνου επεξεργασίας. Η επιλογή αυτή διαρρηγνύει την ενότητα και καθολικότητα του GDPR, εισάγοντας τη δυνατότητα διαφορετικής αντιμετώπισης των ίδιων δεδομένων από διαφορετικούς φορείς, χωρίς αποτελεσματικούς μηχανισμούς ελέγχου ή διαφάνειας. Το δε νέο άρθρο 41α, με το οποίο παρέχεται στην Επιτροπή εξουσία να καθορίζει πότε ψευδωνυμοποιημένα δεδομένα θεωρούνται «μη αναγνωρίσιμα», ενέχει τον κίνδυνο εξαιρέσεων ολόκληρων οικονομικών τομέων από το κανονιστικό πλαίσιο προστασίας δεδομένων, κατά τρόπο που αμφισβητεί τη συμβατότητα της πρότασης με το άρθρο 8 του Χάρτη και τη δομή του GDPR.

Παράλληλα, η εισαγωγή εξαιρετικά ευρείας έννοιας της «επιστημονικής έρευνας» υποβαθμίζει τη λειτουργία των αρχών περιορισμού του σκοπού και της ελαχιστοποίησης των δεδομένων. Η σύνδεση της έρευνας με την αόριστη έννοια της «καινοτομίας» καθιστά δυσχερή την επιβολή συγκεκριμένων ορίων και επιτρέπει την επίκληση της έρευνας ως βάσης επεξεργασίας σε ένα πλήθος δραστηριοτήτων που δεν εντάσσονται στο επιστημονικό μεθοδολογικό υπόδειγμα. Η επιλογή αυτή αντίκειται τόσο στη νομολογία όσο και στις κατευθυντήριες οδηγίες του ΕΣΠΔ και του ΕΕΠΔ, οι οποίες προκρίνουν έναν αυστηρότερο, μεθοδολογικά προσδιορισμένο ορισμό.

Ιδιαίτερα ανησυχητική είναι και η προτεινόμενη νέα νομική βάση για την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων στο πλαίσιο συστημάτων ΤΝ. Η δυνατότητα επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων με μόνο όριο τη δυσανάλογη προσπάθεια αφαίρεσής τους από τα σύνολα εκπαίδευσης, σε συνδυασμό με την παράλληλη εισαγωγή διοικητικών διευκολύνσεων υπέρ των παρόχων, υπονομεύει την αρχή της αναγκαιότητας και τη θεμελιώδη προστασία που επιβάλλει το άρθρο 9 GDPR. Η απουσία ουσιαστικής εκτίμησης αντικτύπου επί των θεμελιωδών δικαιωμάτων εντείνει την προβληματικότητα του πλαισίου.

Αντίστοιχα, η αναμόρφωση του δικαιώματος πρόσβασης με περιορισμό του σκοπού άσκησης του και μείωση του βάρους απόδειξης που φέρει ο υπεύθυνος επεξεργασίας για την απόρριψη αιτημάτων, συνιστά σαφή συρρίκνωση ενός εκ

των πυλώνων του GDPR. Η δυνατότητα απόρριψης με επίκληση «εύλογων λόγων» περί καταχρηστικότητας καθιστά το δικαίωμα ευάλωτο σε κατάχρηση, σε μια περίοδο όπου η ενωσιακή εμπειρία δείχνει ήδη συχνές και αδικαιολόγητες απορρίψεις αιτημάτων άσκησης δικαιωμάτων.

Στον τομέα της αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων, η μετατροπή του άρθρου 22 από διάταξη δικαιώματος σε διάταξη επιτρεπτών περιπτώσεων μεταφέρει το βάρος από την προστασία του υποκειμένου στη διευκόλυνση της χρήσης τέτοιων αλγοριθμικών συστημάτων. Εξίσου κρίσιμη είναι η αναδιαμόρφωση των κανόνων γνωστοποίησης παραβίασης δεδομένων, η οποία απειλεί να οδηγήσει σε σημαντική συρρίκνωση του αριθμού των αναφερόμενων περιστατικών, κατά τρόπο που δυσχεραίνει τόσο την εποπτεία όσο και την καλλιέργεια θεσμικής λογοδοσίας.

Περαιτέρω, η αιτιολογική σκέψη 41, με την οποία επεκτείνονται σιωπηρά όλες οι σχετικές τροποποιήσεις και στην Οδηγία 2016/680, δημιουργεί σημαντικό θεσμικό ζήτημα. Η εξασθένηση του επιπέδου προστασίας δεδομένων στην LED, έναν τομέα όπου τα θεσμικά αντίβαρα είναι ήδη περιορισμένα, ενισχύει τον κίνδυνο καταχρηστικών πρακτικών από κρατικές αρχές και υποβαθμίζει το κερτημένο προστασίας έναντι της κρατικής εξουσίας.

Σε επίπεδο ePrivacy, η μετατόπιση από το καθεστώς της συναίνεσης σε ένα πλέγμα ευρύτατων εξαιρέσεων για την πρόσβαση και αποθήκευση δεδομένων σε συσκευές τελικού χρήστη συνιστά δραστική υποχώρηση από την παραδοσιακή προστασία της εμπιστευτικότητας των επικοινωνιών. Η διεύρυνση της δυνατότητας πρόσβασης σε συσκευές επιτρέπει εντονότερη παρακολούθηση και ανάλυση συμπεριφορών, χωρίς τα εχέγγυα που μέχρι σήμερα αποτελούσαν τον πυρήνα της προστασίας σε αυτόν τον τομέα.

Επίσης, σε επίπεδο ενωσιακού δικαίου για τα δεδομένα, η κατάργηση του Data Governance Act και η απορρόφηση βασικών μηχανισμών του από το Data Act υποδηλώνουν την εγκατάλειψη της φιλοσοφίας διακυβέρνησης που στόχευε στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης και θεσμικής λογοδοσίας. Η μεταφορά των μηχανισμών μεσιτείας και αλτρουισμού δεδομένων στο Data Act, χωρίς ουσιαστική αναθεώρηση των αδυναμιών τους, κινδυνεύει να αναπαράγει τα ίδια προβλήματα υπό διαφορετική νομοθετική μορφή.

Τέλος, στο πλαίσιο της τροποποίησης του AI Act, οι σημαντικές καθυστερήσεις στην εφαρμογή κρίσιμων διατάξεων, η δυνατότητα αυτοεξαίρεσης χωρίς επαρκή διαφάνεια, η ευρεία δυνατότητα επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων για διόρθωση προκαταλήψεων και η προνομιακή μεταχείριση επιχειρήσεων συνθέτουν ένα περιβάλλον μειωμένης λογοδοσίας και αυξημένης κανονιστικής ασάφειας. Οι τροποποιήσεις αυτές ενδέχεται να υπονομεύσουν θεμελιώδεις αρχές του AI Act και να καταστήσουν δυσκολότερη την αποτελεσματική προστασία από τους κινδύνους συστημάτων υψηλού αντικτύπου.

Συνολικά, το πακέτο Digital Omnibus δεν αποτελεί απλώς τεχνική «απλοποίηση» του ενωσιακού δικαίου. Συνιστά μια βαθιά και συστημική αναδιάρθρωση του πλαισίου προστασίας των ψηφιακών δικαιωμάτων, με κατεύθυνση την αποδυνάμωση εγγυήσεων που μέχρι σήμερα αποτελούσαν τον ακρογωνιαίο λίθο του ευρωπαϊκού μοντέλου προστασίας δεδομένων. Η απουσία ουσιαστικής εκτίμησης αντικτύπου, η έλλειψη τεκμηρίωσης αναγκαιότητας και η συστηματική μετατόπιση ισορροπιών υπέρ των φορέων της αγοράς καθιστούν τις προτάσεις αυτές εξαιρετικά προβληματικές υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας, της θεμελιώδους προστασίας των δικαιωμάτων και της θεσμικής συνοχής του ενωσιακού δικαίου. Οι προκλήσεις που ανακύπτουν καθιστούν αναγκαία μια ενδελεχή επανεξέταση των προτάσεων, πριν οδηγήσουν σε μια μη αντιστρεπτή υποβάθμιση του επιπέδου προστασίας στην ψηφιακή εποχή.

Εντέλει, το πακέτο μεταρρυθμίσεων Digital Omnibus δεν αποτελεί μια τεχνική άσκηση κωδικοποίησης, αλλά μια αποφασιστική μετατόπιση του ευρωπαϊκού ψηφιακού κεκτημένου προς ένα καθεστώς μειωμένων εγγυήσεων και υποβαθμισμένης λογοδοσίας. Αν υιοθετηθεί ως έχει, η Ένωση κινδυνεύει να απολέσει το ισχυρότερο εργαλείο που διέθετε διεθνώς: το παράδειγμα ότι η τεχνολογική πρόοδος μπορεί να συνυπάρξει με υψηλές προδιαγραφές θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Η αποδυνάμωση αυτή δεν θα γίνει αισθητή με θεαματικές ρήξεις, αλλά με μια αργή και επίμονη διάβρωση, κατά την οποία δικαιώματα που θεωρούσαμε αδιαπραγμάτευτα θα μετατρέπονται σε εξαιρέσεις, ενώ η επόπτευση θα καθίσταται σκιά του εαυτού της. Η επιλογή που καλούνται να κάνουν οι ενωσιακοί νομοθέτες δεν αφορά την «απλοποίηση» της νομοθεσίας, αλλά το ίδιο το μέλλον του ευρωπαϊκού μοντέλου προστασίας του ανθρώπου: εάν θα παραμείνει πυλώνας του κράτους δικαίου ή αν θα επιτρέψει να υποκατασταθεί από μια λογική όπου η καινοτομία επιβάλλεται χωρίς αντίβαρο, και η ιδιωτικότητα καθίσταται διαπραγματεύσιμη

**Homo
Digitalis**

Protect your rights

Επιμέλεια:

Λευτέρης Χελιουδάκης,
Συνιδρυτής & Εκτελεστικός Διευθυντής,
Homo Digitalis, 2025

ATTRIBUTION-NON COMMERCIAL-NO DERIVATIVES
4.0 INTERNATIONAL

- Αχνιάδων 17-19, Αθήνα, 11854, Ελλάδα
- info@homodigitalis.gr
- www.homodigitalis.gr